

Lumena Conecto

DELAKTIGHET

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Delaktighet i Lumena Conecto

The right to be included is a human right!

I projektet värdesätts egna erfarenheter.

Deltagarperspektivet ska inkluderas i alla led och den egna berättelsen är central.

Projektets ståndpunkt är att alla deltagare besitter expertkunskap som är ovärderlig för projektet men också för samhället i stort.

Vision och mål

Tillsammans med våra deltagare arbeta för ökad inkludering, makt och inflytande på alla nivåer inom projekten och i samhället i stort.

Ta fram och implementera modell för delaktighet och inkludering

Medfinansieras av
Europeiska unionen

VARFÖR VALDE VI ATT SAMARBETA MED YOUTH 2030?

YOUTH
— 2030

Youth 2030 Movement är en medlemsstyrd ideell förening som bildades 2019. Rörelsen består av demokratiexperter, unga ledare, barnrättskämpar och allierade vuxna och bildades som ett svar på ökat utanförskap och polarisering där vissa röster hörs och andras inte. De arbetar utifrån mål uppsatta av unga, regeringens ungdomspolitiska mål, FN:s konvention om barnets rättigheter och Agenda 2030.

Gemensamma nämnare för våra deltagare

- inte få rätt stöd och bemötande
- Upplever utanförskap
- inte tas på allvar
- utesluts från många rum och möjligheter

LUMENA CONECTO

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Vad har vi gjort hittills?

- Ambassadörskap
- Intervjuer
- Utvecklingsgrupp och referensgrupper
- Arvordering

Ca 140 utbetalda
deltagararvoden

Teman som ofta lyfts av deltagare

- Skola & utbildning
- Politik & samhälle
- Psykisk ohälsa
- Jobb & arbetsmarknad
- Mobbning & utanförskap

LUMENA CONECTO

Medfinansieras av
Europeiska unionen

”

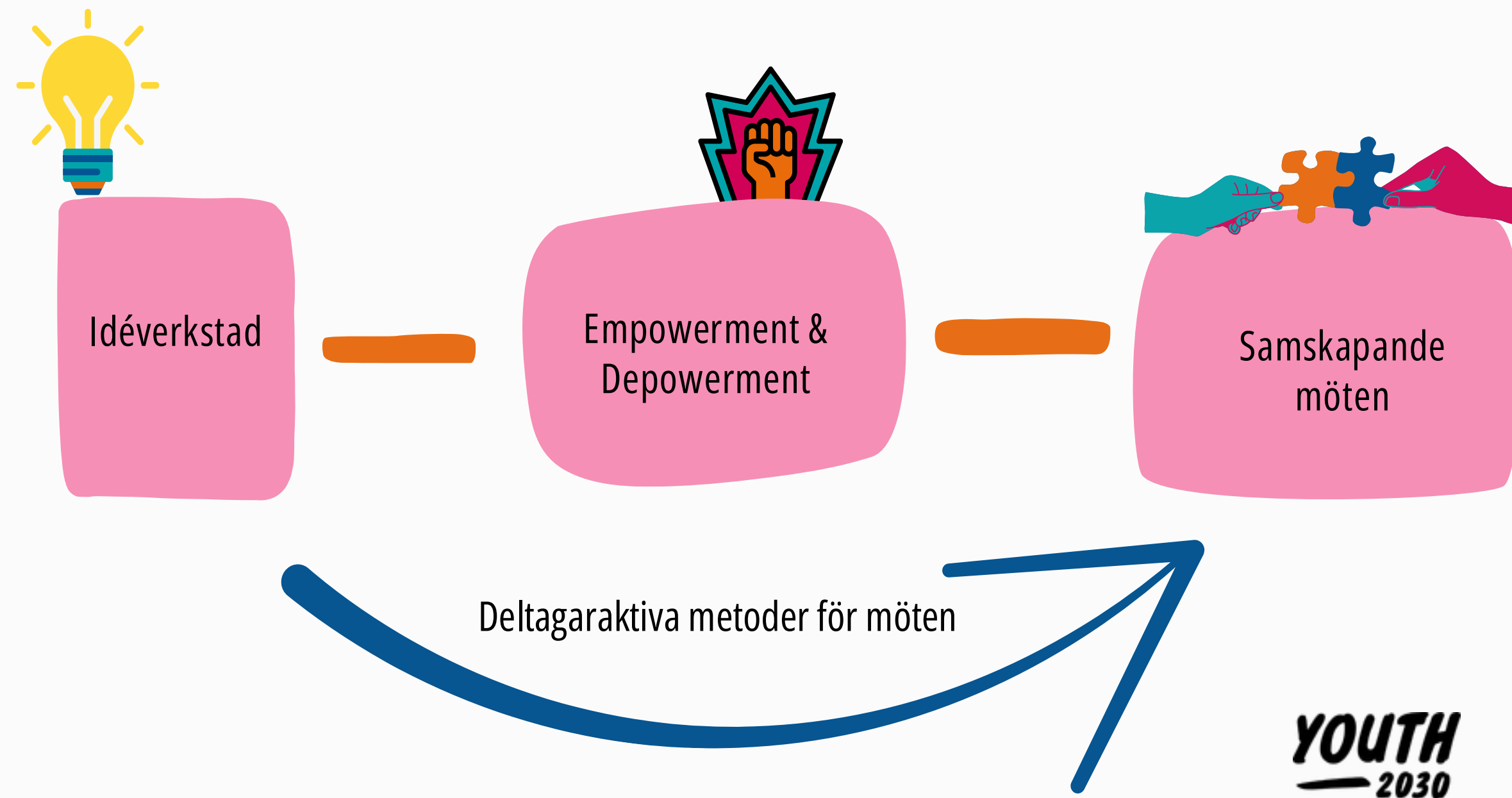
”Man känner sig inte utnyttjad. Det blir en bättre balans än om det är bara politiker och beslutsfattare som får betalt av sin tid.”

”

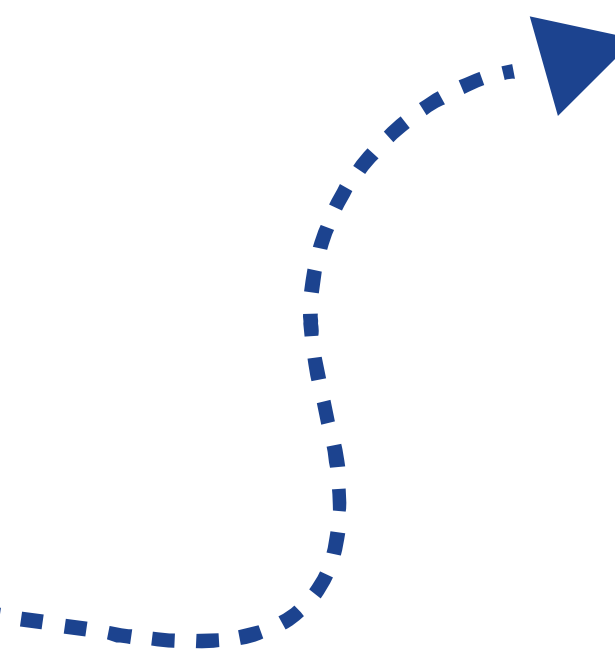
”Jag tänker att vi aldrig kan förstå människors mål och drivkrafter och upplevda hinder om inte personen själv får stöd att uttrycka dem.”

Ulla-Karin Schön

Modell för delaktighet och inkludering

YOUTH
— 2030

När du möter deltagare idag - tänk på det här

- Diskutera mera!
- Vad är du nyfiken på?
- Vad kan du göra om du ser en annan beslutsfattare som tar över, backar totalt eller använder härskartekniker? Hur kan och vill du reagera i stunden?
- Våga vara tyst!
- Kroppsspråk & hur du sitter

Verktyg inför det samskapande mötet

- Se till att alla får utrymme vid bordet!
- Reflektera över vem som de flesta vänder sig till när de pratar och välj att vända dig till en annan person
- Ställa riktade frågor till de som pratar mindre
- Föreslå en runda där alla kommer till tals
- Avbryt och påminn makthavare som pratar för mycket eller pratar över deltagare
- Ställ öppna frågor
- Vilka referenser och ord du använder spelar roll. Våga fråga om det är något du inte förstår och våga förklara när du använder svåra begrepp.
- Benämnn, kritisera, säg vad du vill

Deltagare i Lumena Conecto

DELTAGARNA ÄR INTE PROBLEMET
De är en del av lösningen!

- ALEXANDRA, DELTAGARE

Fått stöd av Lumena SamSund, varit med i olika forum där deltagare träffat beslutsfattare. På bilden med Anna Tenje, Sveriges äldre-och socialförsäkringsminister

- CITAT FRÅN DELTAGARE

"Jag ser fram emot mötena varje gång. Att få gå in i en expertroll, att få träffa andra deltagare att umgås med och att träffa projektpersonalen"

- CITAT FRÅN DELTAGARE

"Jag tyckte det var kul att träffa nya människor, att man fick se att det är andra som fått gå igenom samma saker inom arbetslivet/skola och får en att må bättre, att man inte är själv i det."

- CITAT FRÅN DELTAGARE

"Vi vill vara med och svara på frågor genom erfarenheter, från bra till dåliga och hur man kan förändra situationen."

Vad säger medarbetarna?

- Organisatoriska förutsättningar där deltagarinkludering ses som en del av uppdraget
- Tid och resurser och fokus på fortsatt utvecklingsarbete.
- Ledning och styrning så att det finns ett systematiskt arbetssätt med rutiner och uppföljning så att det inte blir personberoende.
- Fortsatt fokus på kunskap och forskning om brukarinflytande
- Ett fortsatt arbete med kommunikation och kanaler för att nå målgruppen, tillgängliggöra information om träffar kring deltagarinkludering
- Fortsatt fokus på samverkan med övriga aktörer

”

”Jag skulle såklart allra helst önska mig mer av deltagarinkludering efter projektets slut och fokus på egenmakt i all befintlig verksamhet. På samma sätt som jag önskar mig att våra metoder och förhållningssätt skulle få större utrymme och förutsättningar inom olika organisationer. Att det inte ska vara beroende av att ett projekt som Lumena driver det som en enskild fråga, aktivitet eller målsättning.”

”

”Både forskning och projektets resultat har visat på att det har betydelse för den enskilda och effekt för att nå arbete och studier. För de deltagare som har engagerat sig inom projektet så hoppas jag att det lett till att de önskar fortsätta engagera sig antingen i någon organiserad form eller bara för sig själva, i sitt eget liv och vardag.”

METODSTÖD DELTAGARINKLUDERING

- Olika modeller för delaktighet
- Varför gör vi det här?
- Erfarenheter och tips
- Material

4- hörn

 Ja

 Ibland

Jag tycker min åsikt är viktig

 Jag vill svara något helt annat

 nej

 Ja

 Ibland

Jag känner att jag kan påverka området där jag bor

 Jag vill svara något helt annat

 nej

 Ja

 Ibland

Jag vet vad jag behöver för att må bra

 Jag vill svara något helt annat

 nej

LUMENA CONECTO

Medfinansieras av
Europeiska unionen

1 HEJ!

2 UTMANING

3 ORSAKER OCH KONSEKVENSER

6 ER IDÉ

BESKRIV ER IDÉ

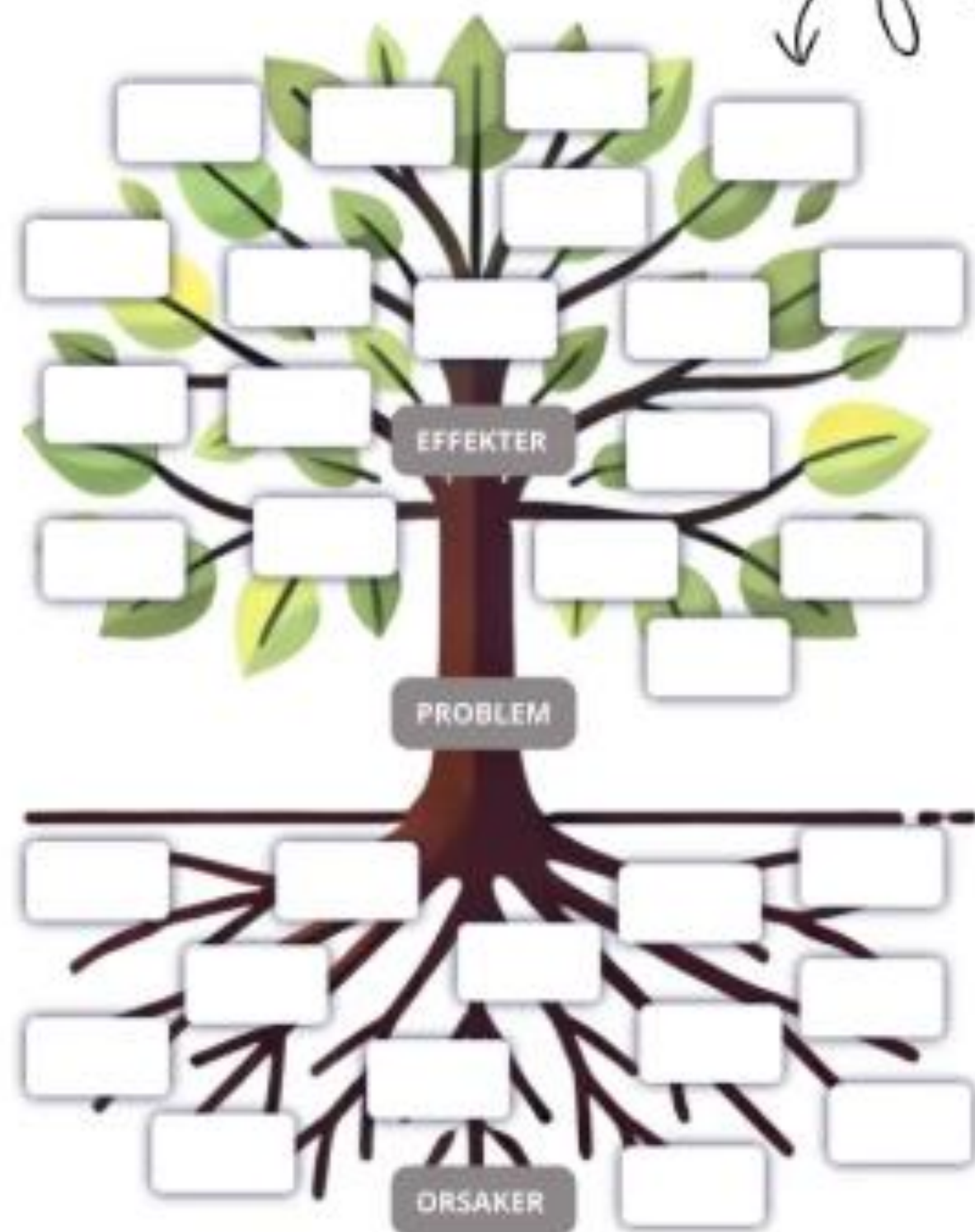
VILKA SKA VARA
MED? PERSONER/
ROLLER BEHOVS

VAD BEHÖVER
GÖRAS? VAD KAN
VARA NÄSTA STEG?

VAD BEHÖVS? VILKA
FÖRÄNDRINGAR SKA SKA?
FÖRHÅLLNINGSSÄTT,
BEMÖTANDE, PENGAR,
LOKALER, TID ETC.

5 GEMENSAMMA NÄMNARE

4 SNABBA LÖSNINGAR

Rötterna i trädet representerar ett problems grundorsaker, medan kronan representerar dess effekter.

HEJ!

GRUPPENS FÖRSTA UPPGIFT ÄR ATT LÄRA KÄNNA VARANDRA. BÖRJA MED ATT GÅ LAGET RUNT OCH PRESENTERA ER. SKRIV SAMTIDIGT NER ERA NAMN I DEN RUTAN PÅ ARBETSBLADET DÄR DET STÅR HEJ!

PRESENTERA ER MED NAMN OCH ER BÄSTA SMAK PÅ GLASS!

ÄR NI SNABBA OCH FÅR TID ÖVER? FÖRSÖK SE OM NI KAN HITTA 1 GEMENSAM NÄMNARE I GRUPPEN, ALLTSÅ 1 SAK SOM NI ALLA HAR GEMENSAMT (KANSKE ÄR NI ALLA STORASYSKON, TOG BUSSEN HIT IDAG ELLER TYCKER STRANGER THINGS ÄR VÄRLDENS BÄSTA TV-SERIE?)

TIPS FRÅN COACHEN!

VÄLJ NÅGRA STYCKEN I GRUPPEN SOM TURAS OM ATT HA LITE KOLL PÅ TIDEN VID VARJE STEG. ER FACILITATÖR KOMMER OCKSÅ HJÄLPA TILL - MEN IBLAND ÄR DET BRA MED EXTRA ÖGON. GLÖM INTE ATT SKRIVA NER OCH DOKUMENTERA ALLA SMARTA TANKAR OCH IDÉER NI HAR PÅ HACKATHONKARTAN.

UTMANING

NU SKA NI I GRUPPEN LÄRA KÄNNA ER UTMANING.

PÅ BORDET FINNS DET PAPPER MED FEM OLIKA RUBRIKER. DET ÄR DE UTMANINGAR NI KAN VÄLJA MELLAN. LÄS IGENOM DE I GRUPPEN OCH BESTÄM ER FÖR DEN UTMANING NI HELST VILL ARBETA VIDARE MED.

TIPS FRÅN COACHEN!

VAD ÄR ERA SPONTANA TANKAR? KÄNNER NI IGEN ER I BESKRIVNINGEN AV UTMANINGEN? VILL NI LÄGGA TILL ELLER UTVECKLA NÅGOT?

UTMANING - SKOLA OCH UTBILDNING

MÅNGA TYCKER ATT DET ÄR SVÅRT ATT VETA VART MAN SKA VÄNDA SIG FÖR ATT FÅ HJÄLP ATT BÖRJA STUDERA. MÅNGA UPPLÉVER ATT DET ÄR MYCKET PRESS ATT UTBILDA SIG MEN OCKSÅ EN PRESS I SJÄLVA UTBILDNINGEN. MÅNGA KÄNNER OCKSÅ ATT DERAS FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR STÅR I VÄGEN OCH UPPLÉVER ATT DE INTE FÅR TILLRÄCKLIGT MED HJÄLP OCH STÖD I DETTA.

MOBBNING OCH UTANFÖRSKAP I SKOLAN HAR ÅTERKOMMANDE TAGITS UPP SOM ETT STORT PROBLEM. SKOLAN HAR FÖR LITE RESURSER FÖR ATT TA TAG I PROBLEMET. LEDER TILL DÅLIG SJÄLVKÄNSLA HOS DE UTSATTA.

“MINDRE KLASSER OCH MER HJÄLP TILL DE SOM BEHÖVER DET GÄLLANDE MOBBNING”

“UTBILDA LÄRARE OM DIAGNOSER, SKAPA FÖRSTÅELSE, HYLLA OLIKHETER OCH ARBETE FÖR ATT ÖKA EMPATI”

“GE UNDERVISNING I HÖGSTADIET/GYMNASIET OM OLIKA HJÄLPINSATSER SOM FINNS”

UTMANING - UTANFÖRSKAP

MÅNGA UTTRYCKER ATT DE ÄR ENSAMMA OCH HAR FÅ SOCIALA KONTAKTER. MÅNGA HAR ÖNSKAT ATT DET SKULLE FINNAS FLER FORUM FÖR ATT BRYTA SOCIAL ISOLERING.

LÖSNINGSFÖRSLAG:

“BRYTA ISOLERING INNAN DET BLIR ISOLERING – ”STÖDGRUPPER” FÖR DE SOM HAR ERFARENHET AV ATT STÅ UTANFÖR ARBETE OCH STUDIER. T EX ÖPPET HUS, SOCIALA MEDIER/CHATTAR.”

“ROLIGA TEAMBUILDING-AKTIVITETER OCH SOCIALA SAMMANHANG SOM STÄRKER SAMHÖRIGHETEN EX FRÅGESPORT FÖR POLITIKER, ARBETSFÖRMEDELINGEN, FÖRSÄKRINGSKASSAN, PSYKIATRI, KOMMUNEN, ARBETSGIVARE.”

UTMANING - POLITIK OCH SAMHÄLLE

MÅNGA ÄR INTRESSERADE AV ATT DISKUTERA POLITISKA, SAMHÄLLELIGA OCH DEMOKRATISKA FRÅGOR. DET FINNS EN FRUSTRATION ÖVER SYSTEMETS BRISTER. MÅNGA VILL BIDRA TILL ATT HITTA GRUNDORSAKER OCH LÖSNINGAR PÅ GEMENSAMMA PROBLEM UTIFRÅN PERSONLIGA ERFARENHETER. BEMÖTANDE LYFTS GENOMGÅENDE FRAM SOM EN VIKTIG FAKTOR. ATT FÅ BLI HÖRD, SEDD, TRODD PÅ, OCH FÅ MÖJLIGHET ATT PÅVERKA. MÅNGA HAR UPPSKATTAT FORUMEN FÖR ERFARENHETSUTBYTE, ATT FÅ MÖTA ANDRA MED LIKNANDE ERFARENHETER. DET ÄR DOCK VIKTIGT ATT FÅ VETA OM MEDSKICKEN GÖR NÅGON SKILLNAD OCH LEDER TILL KONKRETA RESULTAT.

“MAN KAN SITTA I JÄTTEMÅNGA MÖTEN OCH SÄGA BRA SAKER MEN SOM INTE KOMMER FRAM TILL DE PERSONER SOM BESTÄMMER. DÅ ÄR TIDEN BORTKASTAD.”

“VI SKULLE KUNNA ”LIVA” VARANDRA. BYTA PLATS MELLAN DELTAGARE – PROFESSIONELLA – POLITIKER. SÄTTA SIG IN I VARANDRAS SITUATION.”

“HUR SKULLE MAN KUNNA GÖRA ETT PÅVERKANSARBETE PÅ DET HÄR TEMAT?
- BLI ETT FÖREDÖME.”

UTMANING - PSYKISK OHÄLSA

MÅNGA HAR ERFARENHETER AV PSYKISK OHÄLSA. DET ÄR OCKSÅ OFTA KOPPLAT TILL EN KÄNSLA AV ENSAMHET, ATT INTE PASSA IN OCH ATT INTE RÄCKA TILL. MÅNGA UPPLÉVER ATT DE INTE FÅTT RÄTT HJÄLP FÖR ATT MÅ BÄTTRE. NÅGOT SOM ÅTERKOMMANDE HAR KOMMIT UPP I SAMTALEN ÄR ATT MÅNGA HAFT TANKAR PÅ ATT AVSLUTA SITT LIV.

“JAG HAR OCKSÅ UPPLÉVT ATT DET VARIT MER VIKTIGT VAD LÄKARNA SÄGER ÄN VAD JAG SÄGER OM VAD SOM HÄNDER I MITT LIV, DET ÄR INGET DJUPGÅENDE OM HUR JAG MÅR ELLER VAD JAG VILL GÖRA.”

NÅGRA LÖSNINGSFÖRSLAG:

“SKAPA GRANSKANDE REPORTAGE FÖR ATT NYANSERA BILDEN AV DE SOM LEVER MED PSYKISK OHÄLSA OCH INTE ARBETAR ELLER STUDERAR.”

“GE UTRYMME FÖR DESSA RÖSTER OCH SÄTTA PRESS PÅ POLITIKER OCH ANSVARIGA ATT TA ANSVAR.”

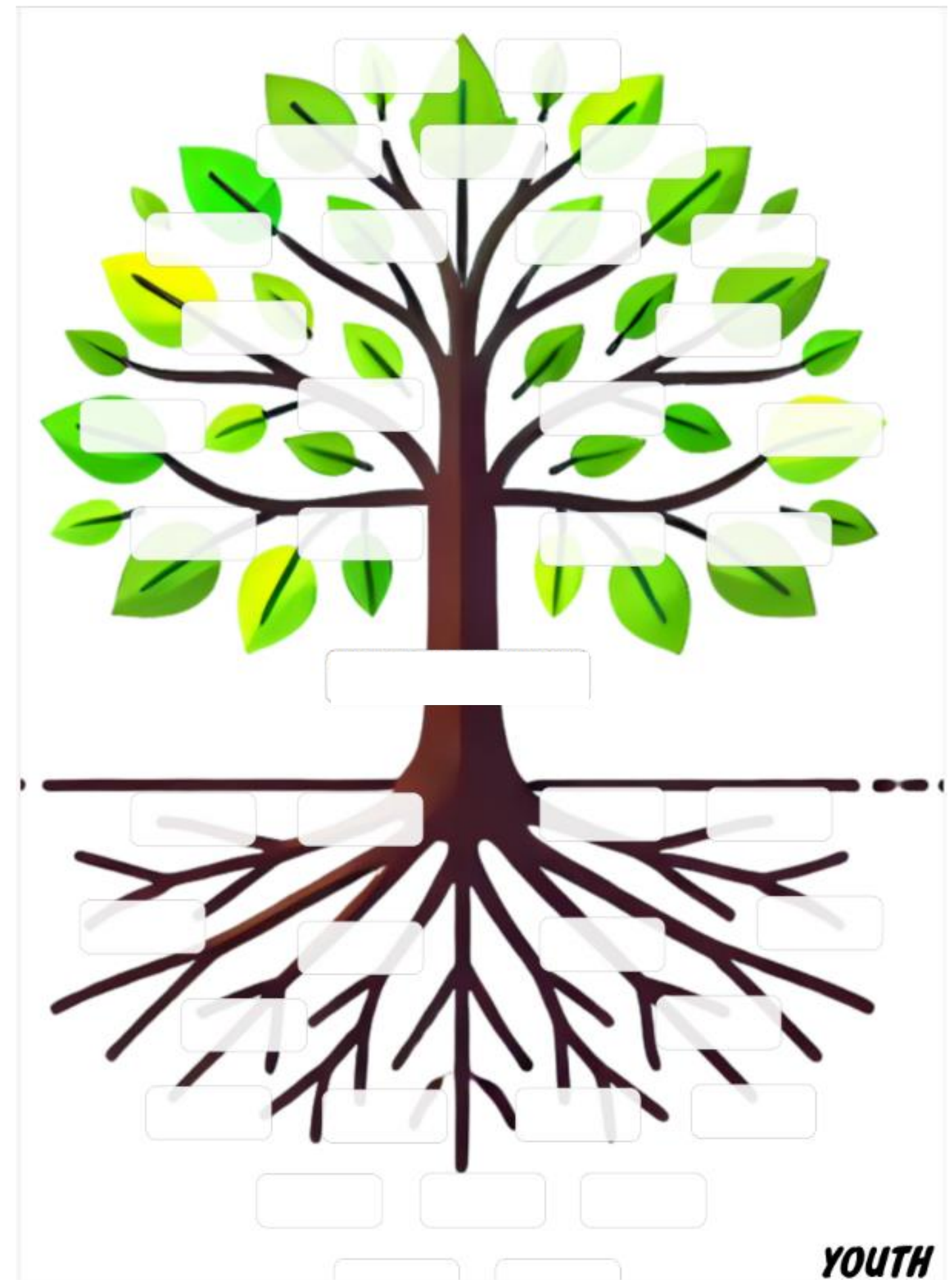
Frukter → Konkreta lösningar och åtgärder

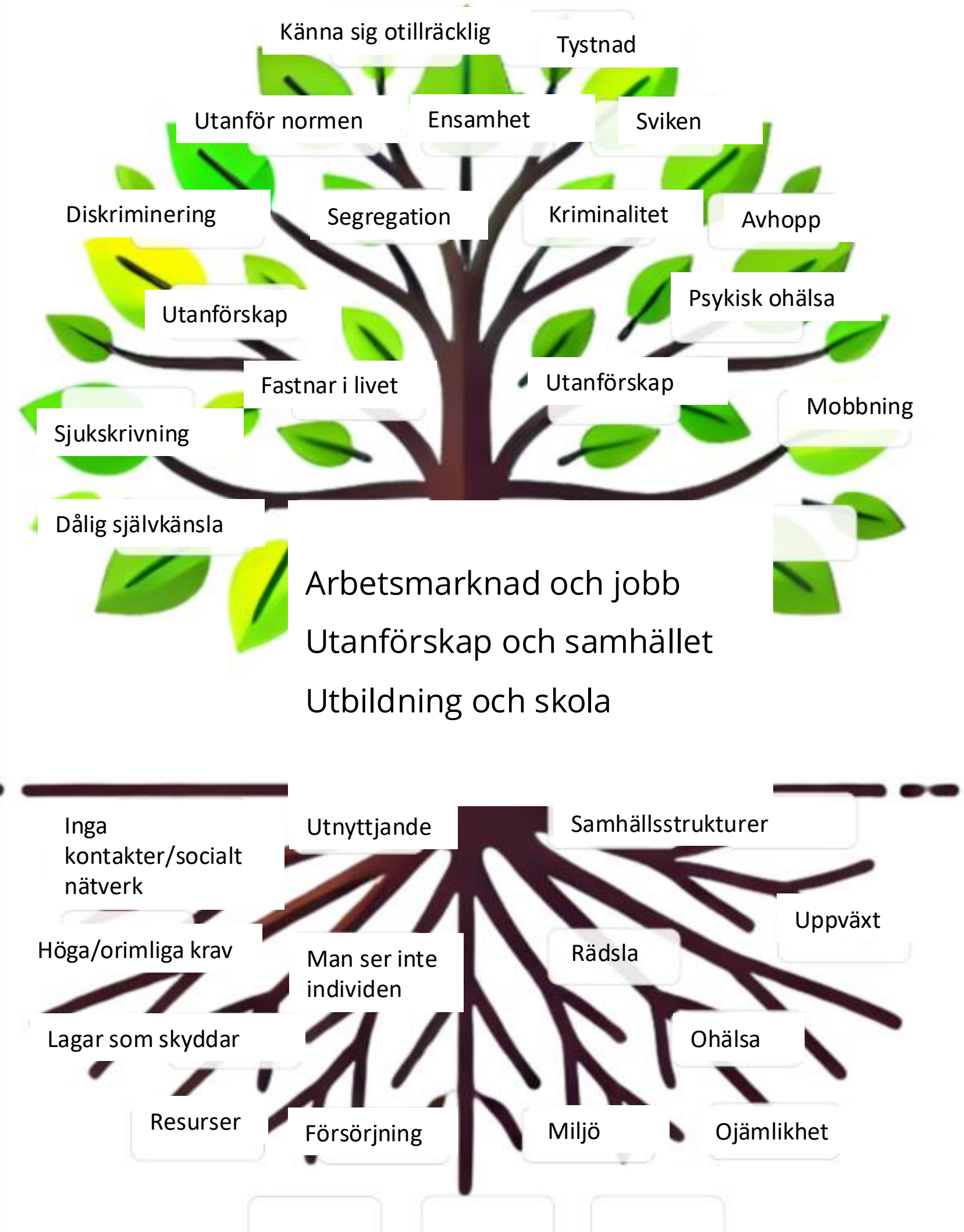
Löv → Idéer och möjligheter

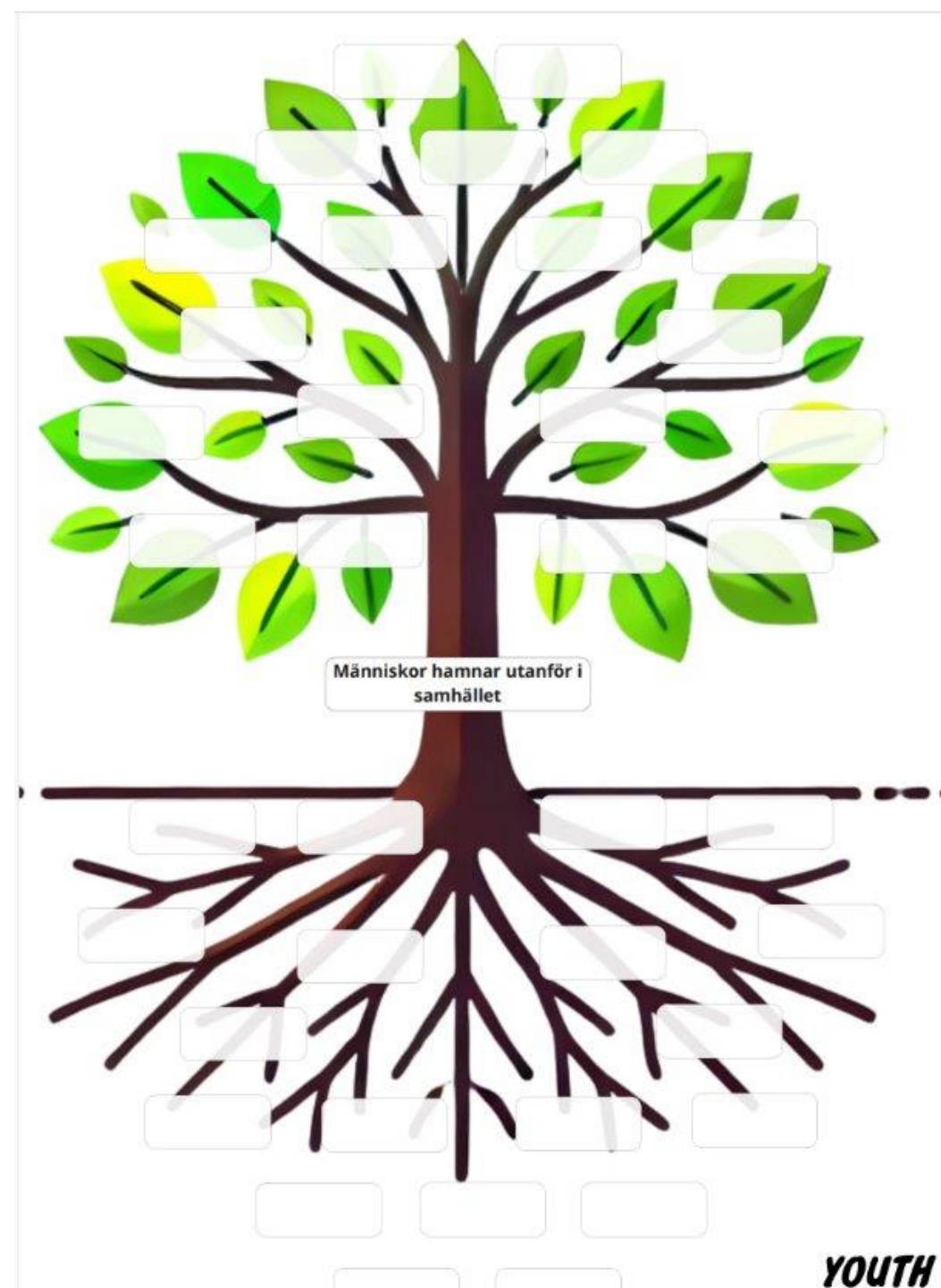
Grenar → Konsekvenser

Stam → Kärnutmaning

Rötter → Orsaker

Varför använda problemträd?

Bok - "Prata med oss som att vi är människor"

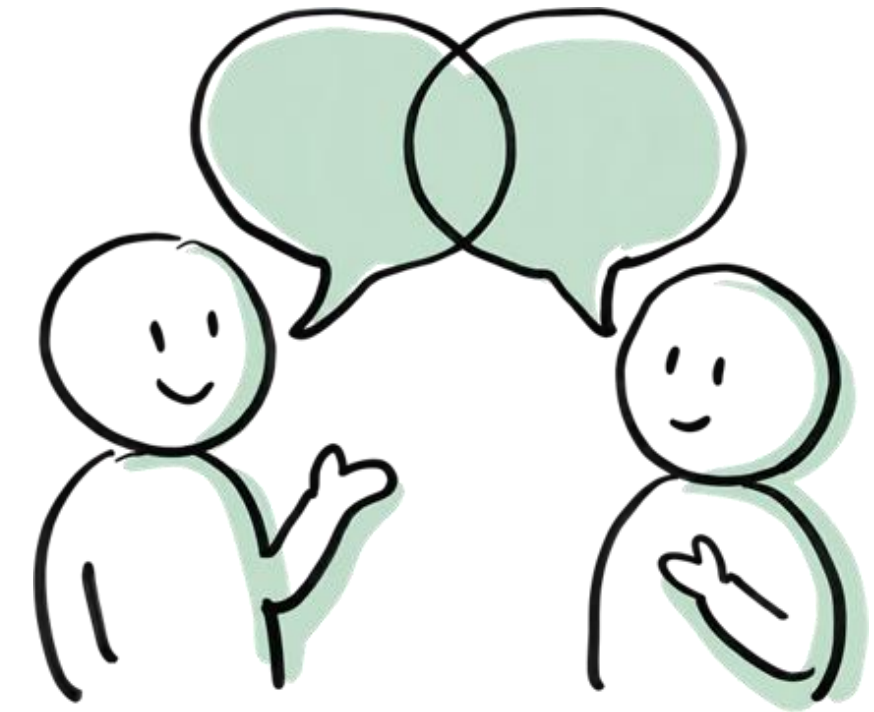
Innehåll

- Djupintervjuer/ livsberättelser med deltagare om tiden innan under och efter projektet Lumena.
- Intervjuer med medarbetare som jobbar direkt med målgruppen samt Ulla-Karin Schön, professor i socialt arbete.
- Manus fanns men frångicks ofta då det ofta blev hela livsberättelser och deltagaren fick lyfta fram vad hen ansåg vara väsentligt

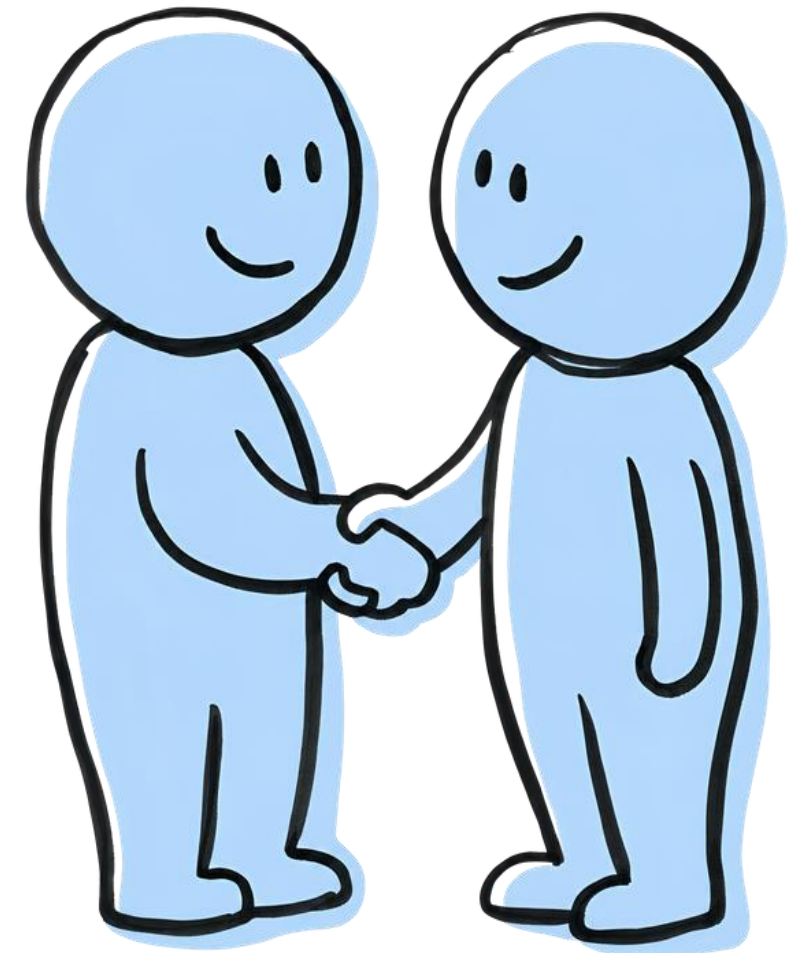
Hur fick vi tag på intervjupersoner

- Via kontakter med medarbetare
- Varit ute i delprojekten och presenterat idén direkt till deltagare, oftast i grupp.

Etablera trygg dialog

- Egen erfarenhet av utanförskap och att anses stå långt ifrån arbetsmarknaden
- Etablera personlig och trygg dialog innan intervjun dialog
- Kommunicera på det sätt deltagaren önskar, till exempel sms, telefonsamtal och videomöte innan intervjun
- Låt deltagaren bestämma tid och plats. Intervjuer har skett på fik nära där de bor, videosamtal eller ute på arbetsplatsen/praktikplatsen

Tips och råd vid intervjuer

- Lyssna utan att tro dig veta svaret – ibland tror vi att vi vet vad som fungerar eller inte fungerar för en person medan de har en helt annan åsikt/upplevelse
- Låt personen berätta vad de tycker är viktigt och frågå manus/intervjufrågor, möt istället personen där hen är i sin berättelse.

Exempel intervjuguide

- Berätta kort om dig själv” Valfritt vad hen vill dela
- Livssituation innan projektet
- Vilka möjligheter upplevde du att du hade att påverka ditt eget liv?
- Vilka rättigheter visste du att du hade?
- Kände du dig lyssnad på/sedd/hörd av de som du sökte stöd av eller de som skulle uppsöka dig /Hur har du blivit bemött tidigare från myndigheter/vård/kommun?
- Hur mådde du innan du blev inskriven i projektet?
- Hur kom du med i projektet?
- Livssituation efter projektet
- Vilka möjligheter anser du att du har att du har att påverka ditt liv idag?
- Har du fått mer kunskap om dina egna rättigheter efter/under projektiden?
- Har du känt dig lyssnad på/sedd/hörd av de som du fått stöd av i projektet?
- Har du fått kunskap i hur du kan förbättra ditt mående/har du fått mer kunskap om vad som påverkar/är viktigt för ditt mående?
- Hur mår du efter projektet?
- Hur ser du på framtiden jämfört med innan projektet?
- Känner du att det finns en tydlig plan framåt?
- Finns det någon händelse eller situation som har varit avgörande för dig i projektet?
- Vad skulle projektet kunna förbättra? (Ris och ros)

Läs boken och se filmerna med deltagare

- För den som är intresserad finns även fyra filmer med deltagare som på ett väldigt öppet sätt berättar om sin resa tillbaka till arbete, finns på Samordningsförbundets Youtube
- Bok för nedladdning

TAKE AWAYS

- Att låta deltagarna själva definiera vad som är de viktigaste frågorna för dem.
- Att utgå från att de som medverkar är "rätt" personer och att det finns möjlighet att göra skillnad på olika plan.
- Det går att påverka mer än vad vi ofta tror
- Om ni vill ha en förändring – pröva att börja med något litet någonstans
- Fler redskap och verktyg för kreativa inkluderande möten – hjälpsamt på flera sätt
- Att våga köra

Ever tried.
Ever failed.
No matter.
TRY AGAIN
Fail again.
Fail better.

”

” Att vara delaktig, hur man till exempel ska närma sig arbete måste vara att man förstår vad det finns för alternativ, att man förstår vad man har för rätt att säga ja och nej, hur lång processen är och att man förstår förutsättningarna”

Ulla-Karin Schön

”

” Det är hela inramningen med att det är deltagarens egen berättelse, att de får göra sin röst hörd och att de får berätta om vad som är viktigt för dem. Jag har sett en kraft i den processen, att få ihop en berättelse och att ha möjlighet att påverka samhället och beslutsfattare med sin egen historia. Det finns en kraft i det.”

”

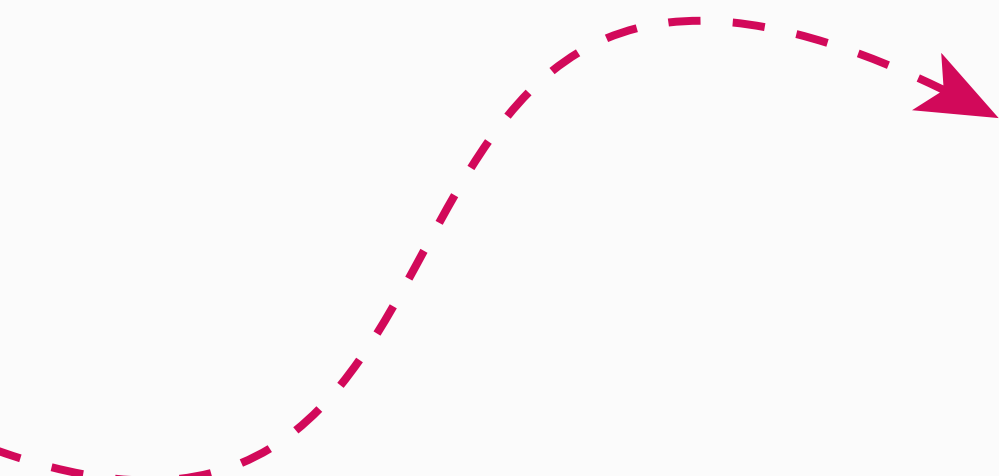
”Prata med oss som att vi är människor”

LUMENA CONECTO

Medfinansieras av
Europeiska unionen

TACK

ingrid.sorman@sfris.se

martina.kopra@hanninge.se

Johanna.thagemark@huddinge.se

www.lumenaconecto.se

Medfinansieras av
Europeiska unionen